

ÖZET

Sağlık Teknikerleri Meslek Eğitiminin Sektörel Değerlendirilmesi

Mesleki eğitim, çok yönlü kalkınmanın temel araçlarından biridir. Sağlık sektörünün önemli yükünü çeken meslek gruplarından biri de sağlık teknikerleridir. Sağlık teknikerlerinin verdiği hizmetler, sağlık hizmetlerinin ayrılmaz parçasıdır. Bu çalışmanın amacı; sağlık teknikerlerinin almış oldukları eğitimin çalışma hayatlarına etkisi ve performanslarının birim amirleri ve kendileri tarafından değerlendirilmesini sağlamaktır. Araştırmada; geliştirilen likert tipi anket, Trabzon ilindeki 12 hastanede çalışan yüksek okul mezunu sağlık teknikerlerine uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS istatistik programıyla analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, yüksek okul mezunu teknikerlerinin mesleki bilgi beceri ve özgüvenlerinin yeterliliğinin, kendileri ve yöneticileri tarafından paylaşıldığı anlaşılmaktadır. Sağlık mesleki eğitim kurumlarının güçlendirilmesi, sektörel eğitimli işgücü ihtiyacının karşılanmasına ve çağdaş sağlık hizmeti sunumuna olumlu katkı sağlayacağı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Meslek Eğitimi, Sağlık Teknikerleri, Performans, Hastane

ABSTRACT

Sectorial Evaluation of Professional Education in Health Technicians

Professional education is one of the fundamental means of the multi-dimensional development. In health sector, one of the profession groups carrying the significant load of the sector is health technicians. The services provided by health technicians are the indivisible or indispensable part of health services. The aim of this study was to enable both health technicians and their chiefs to evaluate the effect of the education that health technicians receive on the working life and performance. In this research, the likert type questionnaire was applied to the health technicians working in 12 hospitals in Trabzon, who were graduated from colleges or vocational schools. The obtained results were analyzed by a statistical programme, SPSS.

It was seen that both health technicians and their chiefs agree on the sufficiency of the knowledge, experience and self-confidence of the health technicians who graduated from vocational schools. Therefore, strengthening the vocational schools of health sciences will contribute positively to provide modern health service and to meet the educated manpower in this sector.

Keywords : Health Profession Education, Health Technicians, Performance, Hospital

Sağlık Teknikerleri Meslek Eğitiminin Sektörel Değerlendirilmesi

Sedat BOSTAN*

Sermet YILDIRMIŞ**

İRİŞ

Mesleki eğitim, çok yönlü kalınmanın temel araçlarından biridir. Ülkemizin küreselleşme sürecine ve bilgi toplumuna uyum sağlaması, ulusal rekabet gücünün geliştirilmesi, işsizlikle mücadele ve sosyal refah düzeyinin yükseltilmesi bakımından, işgücü piyasasının talep ettiği nitelik ve nicelikte işgücünü yetiştirecek bir eğitim sisteminin oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Günümüz şartlarında ulusal meslek eğitim sistemlerinin başarısı, hem “birey”, hem de “işletme” bazında somutlaşmaktadır. Artık birey, mesleğinde, uluslararası işgücü piyasasında dünyadaki tüm meslek-

taşlarıyla rekabet etmektedir (www.tisk.org.tr/yayinlar, 2006).

Mesleki eğitim bütün sektörlerin ihtiyaç duyduğu teknik iş gücünün yetiştirilmesi ve işsizliğin önlenmesi açısından giderek önem kazanmaktadır. AB süreciyle birlikte eğitilmiş meslekçi süreci ön plana çıkmaktadır. AB fonlarından ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitime yönelik önemli katkılar sağlama koşulları oluşmuştur.

En hızlı teknik gelişmenin yaşandığı, yeni tedavi yöntemleri ve teknolojik cihazların geliştirildiği sektörlerden biri olan sağlık sektöründe geliştirilen yeni tedavi yöntemi veya tıbbi cihazların kullanımı ve uygulaması için mevcut meslekler yanında yeni mesleklere de ihtiyaç duyulduğu görülmektedir (Bostan, 2006).

Sağlık sektöründe yürütülmekte olunan

*KTÜ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu

sedatbostan29@hotmail.com

**KTÜ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu

sermet61@hotmail.com

“Sağlıkta Dönüşüm Projesi” kapsamında özel sağlık sektörü teşvik edilmekte ve “Genel Sağlık Sigortası” yasasının uygulamaya girmesiyle de özel sağlık sektöründeki yatırımların artması beklenmektedir. Dolayısıyla, mesleki eğitim almış sağlık işgücüne olan talebin yükseleceği yönündeki öngörü gerçektir.

Sağlık sektöründe ara eleman ihtiyacının önemli bir kısmını, üniversiteler bünyesindeki sağlık hizmetleri meslek yüksek okulları (SHMYO) karşılamaktadır. Yaklaşık 40 üniversite bünyesinde, 44 sağlık hizmetleri meslek yüksek okulunda, 23 değişik program adı altında sağlık meslek eğitimine devam edilmektedir (Bostan, 2007). En yaygın programlar olarak, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (40), Tıbbi Laboratuvar (39), Radyoloji (28), Acil Bakım ve İlk Yardım Teknikerliği (15) ve Anestezi Teknikerliği (17) göze çarpmaktadır (ÖSYM, 2006).

Bu programlardan mezun olan yüzlerce kişi kamu ve özel sağlık sektöründe teknik eleman olarak çalışmaktadır. Hasta kayıtlarını ve sekreterliklerini yapmakta, tetkik ünitelerinde tıbbi tetkikleri gerçekleştirmekte, ameliyathane ve diğer birimlerde sağlık ekibinin bir üyesi olarak sağlık hizmetlerine katkı sağlamaktadır.

Sağlık takımlarının liderleri olan hekimler ve tıbbi bakımın vazgeçilmez görevlileri olan hemşireler üzerinde dikkatler yoğunlaşırken, sektörün önemli yükünü çeken sağlık teknikerleri yeterince ön plana çık-

mamaktadır. Halbuki sağlık takımının başarısı için teknikerlerin verdikleri hizmetler yaşamsal önem arz etmektedir. Dolayısıyla sağlık teknikerlerinin almış oldukları eğitimlerin sektörün ihtiyacıyla uyumu ve çalışma performanslarının değerlendirilmesi, sağlık hizmetlerinin kalitesi ve verimliliği açısından vazgeçilmezdir.

Sağlık teknikerleri özellikle tanısal hizmetler ve tıbbi kayıt hizmetlerinde ön plana çıkmaktadır. Sağlık kurumlarının etkin hizmet vermesi ve hekimlerin hastalarına doğru teşhis koyabilmeleri için sağlık teknikerlerinin yüklendikleri görevleri eksiksiz yerine getirmeleri gerekmektedir. İyi çekilmemiş bir röntgen filmi veya dikkatsiz çalışılmış bir kan tetkiki, hekimleri ve sağlık kurumlarını olumsuz noktalara sürükler. Yetersiz ve yanlış hasta kayıtları ise hizmetlerde yanlışlıklara sebep olabileceği gibi birçok hukuki soruna da yol açabilir.

Ülkemizde mesleki eğitimin yetersizliği ne yazık ki sağlık sektörü için de geçerlidir. Bu yetersizliklerin çözülmesine birçok yönetsel ve düşünsel sorunlar mani olmaktadır. Bütün bu zorluklar ve yetersizlikler içinde eğitim vermeye çalışan sağlık hizmetleri meslek yüksek okullarının yetiştirdiği teknikerlerin sahadaki eğitim ve performans düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar, gelecek planlamasına ışık tutacaktır.

Bu gerekçelerden hareketle fiilen çalışan sağlık teknikerlerinin sağlık hizmetleri meslek yüksek okullarında almış oldukları

eğitimin çalışma hayatının ihtiyaçlarına uygunluğu ve sağlık teknikerlerinin performanslarının değerlendirilmesi amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Materyal ve Metod

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları mezunlarına yönelik yapılan bu saha araştırmasının anket soruları (her okulun kendi bölgesinde araştırmayı yapması amacıyla) Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu öğretim elamanları koordinatörlüğünde, diğer yüksek okul öğretim elemanlarının katkılarıyla geliştirildi.

Araştırma tarafımızdan Ocak-Mayıs 2007 tarihlerinde, Trabzon il sınırları içerisinde bulunan on biri kamu, birisi de özel hastane olmak üzere 12 hastanede gerçekleştirildi. Araştırmayı yapabilmek için öncelikle Trabzon İl Sağlık Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındı. Araştırma kapsamında iki anket düzenlendi. Birinci anket sağlık teknikerlerinin çalıştıkları birimlerdeki yöneticilerine uygulanmak üzere "Yönetici Anketi" olarak hazırlandı. Yönetici anketi sağlık teknikerinin eğitimi ve performans düzeyini ölçen 20 sorudan oluşmaktaydı. İkinci anket ise sahada çalışan sağlık teknikerlerine yönelik "Deneyimli Mezun Anketi" olarak hazırlandı. Deneyimli mezun anketinde, üç ayrı başlık altında, sağlık teknikerlerinin eğitimi, çalışma ortamı ve kendi performans düzeyini değerlendiren 35 soru bu-

lunmaktaydı. Her iki ankette de sorulara verilecek cevaplar beş aşamalı tanımlandı. Bunlar; 1:çok zayıf, 2:zayıf, 3:orta, 4:iyi, 5:çok iyi.

Anketler sağlık kurumlarındaki sağlık teknikerleri ve yöneticilerine dağıtılıp bir hafta içinde geri toplandı. Anket verileri bilgisayara yüklenerek SPSS 11 istatistik programıyla analiz edildi. Verilerin güvenilirlik katsayısı yönetici anketi için (Cronbach alfa= 0.94); deneyimli mezun anketi için (Cronbach alfa= 0.93) olarak hesaplandı.

Bulgular

Yönetici anketi Trabzon ilinde bulunan hastanelerde sağlık teknikerlerinin çalıştığı 33 birimin yöneticilerine yapıldı. Mezun anketleri ise bu birimlerde çalışan 114 sağlık teknikerine uygulandı. Yöneticilerin ve sağlık teknikerlerinin mesleklere göre dağılımı Tablo 1'de gösterildi.

Sağlık teknikerlerinin hastane ortamında çalıştığı ünitelerdeki yöneticilerinin %36,4 ile en fazla doktorların olduğu, hastanelerde çalışan sağlık teknikerlerinin %39,4'ünün Radyoloji, %30,7'sinin Tıbbi Sekreter, %21,9'unun Tıbbi Laboratuvar ve %6,1'inin ise anestezi teknikeri olduğu saptandı.

Birim yöneticilerinin sağlık teknikerlerinin eğitim ve çalışma performanslarını değerlendirdiği ölçütler Tablo 2'de verildi.

Tablo 1: Yönetici ve Sağlık Teknikerlerinin Mesleklere Göre Dağılımı

Yöneticiler		
Meslekleri	Sayı	%
Doktor	12	36,4
Müdür Yardımcısı	6	18,2
Hemşire	4	12,1
Diğer	11	33,3
Toplam	33	100,0
Sağlık Teknikerleri		
Meslekleri	Sayı	%
Tıbbi Sekreter	35	30,7
Tıbbi Laboratuvar	25	21,9
Radyoloji	45	39,4
Anestezi	7	6,1
Diğer	2	1,7
Toplam	114	100

Yöneticilerin sağlık teknikerlerinin eğitim ve performanslarını, genel ortalama olarak iyi düzeyde ($4,03 \pm 0,77$) değerlendirdikleri belirlendi. Yöneticiler $4,27 (\pm 0,62)$ ortalamayla en yüksek düzeyde “iş verimliliğini”; $3,81 (\pm 0,98)$ ortalamayla en düşük düzeyde “Mesleki teknolojik gelişmeleri izleyip uyum sağlayabilme yeteneğini” değerlendirmektedirler.

Sağlık teknikerlerinin eğitim aldıkları SHMYO’ları genel olarak değerlendirmele-ri Tablo 3’te gösterildi.

Sağlık teknikerlerinin mezunu oldukları SHMYO’ları eğitim ve diğer performanslar açısından genel ortalama olarak, $3,54 (\pm 0,94)$ ile orta düzeyde değerlendirdikleri saptandı. En düşük değerlendirme puanı $2,91 (\pm 1,18)$ ile “sosyal yaşam ve etkinliklerin yeterlilik düzeyi” ve $2,92 (\pm 1,36)$ ile “psikolojik rehberlik hizmeti gereksinimlerinin karşılanma düzeyi”; en yüksek değerlendirme puanı ise; $4,19 (\pm 0,86)$ “Eğitimin meslek yaşantısına katkı düzeyi” olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Birim Yöneticilerinin Sağlık Teknikerlerinin Eğitim ve Çalışma Performanslarını Değerlendirmesi

Sağlık teknikerinin;	N	$\bar{x} \pm (SD)$	Değerlendirme Düzeyi (%)*				
			1	2	3	4	5
1. Mesleki bilgisini kullanma düzeyi	33	4,00 (0,75)	0	3	18,2	54,5	24,2
2. Alan ile ilgili mesleki becerileri uygulama düzeyi	33	4,15 (0,72)	0	3	9,1	54,5	30,3
3. Sağlık sektörünün ihtiyaçları ile uyumluluk düzeyi	33	4,21 (0,85)	0	3	15,2	42,4	36,4
4. Sorunları fark edebilme ve yorumlama becerisi	33	3,84 (0,80)	0	6,1	21,2	51,5	18,2
5. Sorun giderme (problem çözme) becerisi	33	3,84 (0,90)	3	3	21,2	51,5	21,2
6. Görevleri ile ilgili işlemleri planlama becerisi	33	3,96 (0,84)	3	0	18,2	54,5	22,4
7. Karar verme yeteneği	33	3,87 (1,05)	3	6,1	24,2	33,3	33,3
8. İş verimliliği (çalışma performansı)	33	4,27 (0,62)	0	0	9,1	54,5	36,4
9. İşine olan ilgisi	33	4,27 (0,62)	0	0	9,1	54,5	36,4
10. Çalışma yaşamına ilişkin düzenlilik anlayışı	33	4,09 (0,57)	0	0	12,1	66,7	21,2
11. Dış görünüm ve bakımının işe uygunluğu	33	4,21 (0,69)	0	3	6,1	57,6	33,3
12. İşyeri kurallarına uyum düzeyi	33	4,20 (0,70)	0	15,2	45,5	39,4	0
13. Kendisi ve çevresinin sağlığını korumaya yönelik davranışı	33	4,15 (0,71)	0	0	18,2	48,5	33,3
14. Sorumluluk bilinci	33	4,15 (0,83)	0	3	18,2	39,4	39,4
15. Etkin iletişim kurabilme becerisi	33	4,03 (0,82)	0	3	21,2	42,4	3,3
16. Yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği bilinci ve bunu gerçekleştirme becerisi	33	3,84 (0,91)	0	9,1	21,2	42,4	24,2
17. Mesleki teknolojik gelişmeleri izleyip uyum sağlayabilme yeteneği	33	3,81 (0,98)	0	9,1	27,3	39,4	21,2
18. Disiplinler arası takım çalışması yapabilme düzeyi	33	3,81 (0,95)	3	6,1	18,2	51,5	21,2
19. Mesleki etik sorumluluklarını kavrama, benimseme bilinci ve uygulama sorumluluğu	33	4,09 (0,87)	3	0	15,2	48,5	33,3
20. Çalışma yaşamı ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında bilgisi	33	3,93 (0,96)	0	9,1	18,2	45,5	24,2
Genel Ortalama		4,03 (0,77)					

* 1 : Çok zayıf 2 : Zayıf 3 : Orta 4 : İyi 5 : Çok iyi

Tablo 3: Sağlık Teknikerlerinin Okudukları SHMYO'nun Genel Değerlendirmesi

Okuduğunuz SHMYO'nun;	N	$\bar{x}\pm(SD)$	Değerlendirme Düzeyi (%)*				
			1	2	3	4	5
1. Program içeriğinin yeterlilik düzeyi	114	3,70 (0,88)	3,5	4,3	23,5	54,8	13
2. Program içeriğinin güncelliği	114	3,50 (0,94)	1,0	13	27,8	40	15,7
3. Laboratuvarlarının yeterlilik düzeyi	114	3,58 (1,19)	4,3	15,7	20	34,8	17,4
4. Öğretim elemanlarının alanlarındaki yetkinliği	114	4,08 (0,84)	1,0	3,5	15,7	45,2	33,9
5. Derslerle ilgili ek kaynak materyal olanakları	114	3,37 (1,01)	3,5	16,5	29,6	37,4	11,3
6. Sosyal yaşam ve etkinliklerin yeterlilik düzeyi	114	2,91 (1,18)	13,0	24,3	27,8	22,6	9,6
7. Psikolojik rehberlik hizmeti gereksinimlerinin karşılanma düzeyi	114	2,92 (1,36)	14,8	21,7	21,7	19,1	6,1
8. Akademik danışmanlığın yeterlilik düzeyi	114	3,58 (1,06)	3,5	9,6	28,7	29,6	20,0
9. Eğitimin meslek yaşantısına katkı düzeyi	114	4,19 (0,86)	1,0	2,6	15,7	36,5	42,6
10. Eğitimin beklentilerinizi karşılama düzeyi	114	3,59 (1,09)	5,1	10,4	23,5	39,1	20,0
Genel Ortalama		3,54 (0,94)					

* 1 : Çok zayıf 2 : Zayıf 3 : Orta 4 : İyi 5 : Çok iyi

Sağlık teknikerlerinin SHMYO'larda almış oldukları eğitimin mesleki yaşantılarının değişik alanlarına sağladığı katkıyı değerlendirmeleri Tablo 4'te gösterildi.

Sağlık teknikerleri almış oldukları mesleki eğitimi meslek yaşantılarının değişik yönlerine iyi düzeyde (4,11) yansıttıklarını düşünmektedir. En düşük puanı, aldıkları mesleki eğitimin “disiplinler arası takım çalışması yapabilmeye katkısı (3,89±0,99)” sorusuna vermekte olup, en yüksek puanı “Yaptığınız stajların mesleki becerilerinize katkısı (4,30±0,95)” sorusuna vermektedirler.

Sağlık teknikerlerinin kendilerini çalışma performansları açısından değerlendirmeleri Tablo 5'te gösterildi.

Sağlık teknikerleri kendi çalışma performanslarını iyi düzeyde (4,18±0,78) değerlendirmektedirler. En düşük “meslekleriyle ilgili yasal düzenlemelere ait bilgi düzeylerini (4,00±0,93)” bulurken, en yüksek “yaşam boyu mesleki gelişmeleri ve sosyal değişimleri izleyip uyum sağlayabilme isteği / yeteneği (4,32±0,73)” düzeylerini bulmaktadırlar.

Tablo 4: Sağlık Teknikerlerinin SHMYO'larda Aldıkları Eğitimin Mesleki Yaşantılarına Olan Katkısının Değerlendirilmesi

SHMYO'nda Alınan Eğitimin;	N	$\bar{x} \pm (SD)$	Değerlendirme Düzeyi (%)*				
			1	2	3	4	5
1. Bilgiyi kullanma / yorumlama becerinize katkısı	114	3,95 (0,87)	1,7	3,5	18,3	48,7	26,1
2. Mesleki becerileri kullanabilmenize katkısı	114	4,21 (0,82)	1,0	3,5	9,6	44,3	40,9
3. Sağlık sektörünün ihtiyaçlarına uyumluluğu	114	3,96 0,89	1,0	6,1	17,4	45,2	28,7
4. Sorunları fark edebilme ve yorumlama becerinize katkısı	114	4,01 (0,95)	2,6	4,3	13,9	46,1	30,4
5. Sorunları çözebilme becerinize katkısı	114	4,00 (0,82)	1,0	4,3	13,9	53,9	24,3
6. İşlerinizi planlama becerinize katkısı	114	4,14 (0,77)	0	3,5	12,2	51,3	31,3
7. Karar verme / inisiyatif kullanma yeteneğinize katkısı	114	4,06 (0,93)	2,6	4,3	10,4	49,6	31,3
8. Bilgiyi kullanma ve iletme yeteneğinize katkısı	114	4,15 (0,83)	0,0	7,0	7,0	48,7	36,5
9. Etkin iletişim kurabilme (empatik düşünebilme, etkin dinleme, sözlü sözsüz ifade vb.) becerinize katkısı	114	4,18 (0,78)	0,0	2,6	13,9	46,1	35,7
10. Mesleki teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilme yeteneğinize katkısı	114	4,09 (0,90)	1	4,3	14,8	46,1	30,4
11. Mesleki etik sorumlulukları kavrama, benimseme ve uygulama bilincinize katkısı	114	4,14 (0,72)	0,0	2,7	17,4	45,2	33,9
12. Disiplinler arası takım çalışması yapabilmenize katkısı	114	3,89 (0,99)	2,6	7,0	16,5	47,0	24,3
13. Kendinize özgüven duymanıza katkısı	114	4,30 (0,87)	1,7	2,6	7,8	39,1	47,0
14. Girişimcilik ruhuna sahip olmanıza katkısı	114	4,16 (1,00)	2,6	4,3	11,3	39,1	39,1
15. Yaptığınız stajların mesleki becerilerinize katkısı	114	4,39 (0,95)	2,6	4,3	3,5	30,4	57,4
16. Yaptığınız stajların mesleki beklentilerinize katkısı	114	4,18 (0,93)	1,7	5,2	10,4	38,3	42,6
17. Yaptığınız stajların sektörün / kurumların beklentilerine uygunluğu	114	4,10 (1,00)	3,5	2,6	13,9	40,0	36,5
Genel Toplam		4,11 (0,88)					

* 1 : Çok zayıf 2 : Zayıf 3 : Orta 4 : İyi 5 : Çok iyi

Tablo 5: Sağlık Teknikerlerinin Kendi Çalışma Performanslarını Değerlendirmeleri

Değerlendirme Soruları	N	$\bar{x} \pm (SD)$	Değerlendirme Düzeyi (%)*				
			1	2	3	4	5
1. Yeni fikirler üretebilme beceriniz	114	4,27 (0,70)	0	0,9	9,6	53,0	33,0
2. Mesleki alanınızla ilgili planlama, geliştirme, uygulama, denetleme, belgeleme ve değerlendirme beceriniz	114	4,27 (0,75)	1,0	0,9	6,1	57,4	28,7
3. Yaşam boyu mesleki gelişmeleri ve sosyal değişimleri izleyip uyum sağlayabilme isteğiniz / yeteneğiniz	114	4,32 (0,73)	0,0	0,9	10,4	46,1	39,1
4. Yaşam boyu sosyal gelişmeleri ve değişimleri izleme / yorumlama yeteneğiniz	114	4,10 (0,71)	0,9	0,0	13,0	58,3	22,6
5. Mezun olduğunuz üniversite / SHMYO'ya ait kurumsal aidiyet (benimseme) düzeyiniz	114	4,07 (0,92)	2,6	2,6	10,4	51,3	25,3
6. Mesleğinize ve işinize ilişkin yasal düzenlemelere ait bilgi düzeyiniz	114	4,00 (0,93)	1,7	3,5	18,3	44,3	26,1
7. İşvereniniz gözüyle kendi çalışmanızı yeterlilik ve verimlilik açısından değerlendirmeniz	114	4,27 (0,78)	1,0	2,6	5,2	49,6	35,7
Genel Ortalama		4,18 (0,789)					

* 1 : Çok zayıf 2 : Zayıf 3 : Orta 4 : İyi 5 : Çok iyi

Tartışma

Yaptığımız çalışmada, sağlık teknikerlerinin birim amirlerinin (%36,4) çoğunlukla doktorlar olduğu, radyoloji, tıbbi sekreter ve tıbbi laboratuvar teknikerlerinin yaygın olarak sağlık sektöründe görev aldığı görüldü. Yöneticilerin beş puan üzerinden sağlık teknikerlerinin eğitim ve çalışma performanslarını 3,81 ($\pm 0,98$) ile 4,27 ($\pm 0,62$) puan aralığında değerlendirdiklerini, genel ortalamanın 4,03 ($\pm 0,77$)'e tekabül ettiği ve sağlık teknikerlerini "iyi" düzeyde buldukları tespit edildi.

Sağlık teknikerlerinin okudukları SHMYO'ların olanaklarını ve aldıkları eğitimin düzeyini 2,91($\pm 1,18$) - 4,19($\pm 0,86$) aralığında puanladıkları görüldü. Genel ortalamanın 3,54 ($\pm 0,94$) ile orta düzeyin üstünde olduğu tespit edildi. Sağlık teknikerleri, özellikle okullarda sosyal yaşam ve etkinliklerin ve psikolojik rehberlik hizmetlerinin yetersiz olduğunu; aldıkları eğitimin meslek yaşantılarına katkısı ve ders aldıkları öğretim elemanlarının alanlarındaki yetkinliğinin ise "iyi" düzeyde olduğunu söylemektedirler. Sağlık teknikerleri aldıkları

ları eğitimin mesleki yaşantılarına katkısını 4,11 ($\pm 0,88$) ortalama ile “iyi” düzeyde kabul ettikleri ve mesleki yaşantıları açısından yeterli gördükleri söylenebilir. Sağlık teknikerlerinin kendi çalışma performanslarını ise 4,18 ($\pm 0,78$) ile oldukça “iyi” düzeyde değerlendirdikleri görülmektedir. Kendilerini en zayıf gördükleri “Meslekleri ve işleriyle ilgili yasal düzenlemelere” ait bilgi düzeylerini bile 4 ($\pm 0,93$) ortalama ile “iyi” düzeyde algılamaktadır.

Özer S. ve arkadaşlarının (2007) Şanlıurfa il merkezinde 87 sağlık teknikerinin katılımıyla gerçekleştirdikleri araştırmada; Sağlık teknikerlerinin %53’ünün okudukları SHMYO’nun ders programlarını orta ve altında yeterli bulduklarını; %74,4’ü ise derslerle ilgili kaynaklara ulaşma sorunu yaşadıklarını; okullardaki sosyal yaşam, rehberlik hizmetleri ve akademik danışmanlık hizmetlerinin yetersiz olduğu (orta ve altı) tespit edilmiştir.

Ay S. ve arkadaşlarının (2007) Manisa ilinde 31 sağlık teknikeri birim yöneticisiyle gerçekleştirdiği araştırmada; birim yöneticilerinin sağlık teknikerlerinin eğitim ve çalışma performanslarını %80,7 ile %96,6 arasında olumlu değerlendirmekte olduklarını tespit etmişlerdir.

Gökçe H. ve Yıldız S. (2007) Tokat ilinde yaptıkları araştırmada; sağlık teknikerlerinin staj süreleri, okullardaki laboratuvar eksikliği, rehberlik ve psikolojik hizmetlerden yana olan eksikliklere vurgu yaptıklarını tespit etmişlerdir. Sağlık teknikeri birim

yöneticilerinin ise; sağlık teknikerlerinin iletişim, planlama, uyum, yorumlama gibi konularda daha fazla eğitime ihtiyaçları olduğu yargısına vardıkları görülmüştür.

Gider Ö. ve arkadaşları (2007) Kocaeli ilinde 83 sağlık teknikeriyle gerçekleştirdikleri araştırmada; sağlık teknikerlerinin eğitim süresi içinde okullarında psikolojik rehberlik hizmeti alma gereksinimleri ve sosyal gereksinimlerinin karşılanma düzeyini çok zayıf olarak değerlendirilmiş olup “SHMYO’da almış oldukları eğitimin meslek yaşantılarına katkısını” “stajların mesleki becerilerine olan katkısını” ve “iş ortamında kendi çalışmalarının yeterlilik ve verimliliğini” çok iyi olarak değerlendirdiklerini tespit etmişlerdir.

Yurt A. ve arkadaşlarının (2007) İzmir ilinde 119 sağlık teknikeriyle yaptıkları araştırmada; sağlık teknikerlerinin 2/3’ü okul ve eğitim donanımlarını iyi olarak nitelendirmiş, fakat özellikle laboratuvar olanaklarının eksikliği, derslerle ilgili ek kaynak eksikliği, sosyal yaşam ve etkinliklerin yetersizliği, psikolojik rehberlik hizmeti ve akademik danışmanlık hizmeti alabilme olanaklarını orta olarak nitelendirmişlerdir. Sağlık teknikerleri kendilerinin sektörün beklentilerini karşılama konusunda yeterli olduklarını düşünmektedirler.

Kızıl M. ve arkadaşlarının (2007) İzmir ilinde 46 sağlık yöneticisiyle sağlık teknikerlerinin eğitim ve çalışma performanslarını değerlendirmek üzere yaptıkları araştırmada; genel olarak sağlık yöneticilerinin

sağlık teknikerlerini %30-%50 aralığında iyi olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir.

Çalışmamızda tespit ettiğimiz SHMYO'ların olanakları ve eğitim süreçleriyle ilgili olarak; sosyal yaşam ve etkinliklerin ve psikolojik rehberlik hizmetlerinin eksikliği vurgusu, yukarıda verilen araştırmalarda da olduğu gibi, ön plana çıkmıştır. Sağlık teknikerlerinin aldıkları eğitimin mesleki yaşantılarına katkısı ve kendi çalışma performanslarını "iyi" değerlendirmeleri, Kocaeli ve İzmir illerinde yapılan araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Araştırmamızda yöneticilerin sağlık teknikerlerinin çalışma performansını olumlu değerlendirdiklerine dair sonuçlar İzmir'de ve Manisa'da yapılan araştırmalar ile desteklenmektedir. Yalnızca Tokat ilinde yapılan araştırmada bazı konularda yöneticilerin sağlık teknikerlerini yetersiz değerlendirdiği bulguları bulunmaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak; sağlık sektörü, özel sektörün sağlık hizmeti verme olanaklarının genişletilmesine yönelik yapılan yasal değişikliklerin de etkisiyle giderek büyüyecek bir sektör olarak görülmelidir. SHMYO'ların, bu süreçte, yetiştirdiği teknikerlerle sektörün eğitilmiş iş gücünü sağlayan temel eğitim kurumu haline dönüşmesi gerekir. AB ülkelerinde sağlık sektöründe ileri düzeyde mesleki eğitime sahip kişilerin istihdam edildiği gerçeği AB süreciyle birlikte

ülkemiz açısından da itici bir güç olacaktır.

Araştırma sonuçlarını toplu değerlendirdiğimizde yüksek okul mezunu teknikerlerin mesleki bilgi beceri ve özgüvenlerinin kendileri ve yöneticileri tarafından da paylaşıldığı anlaşılmaktadır. SHMYO'larının mevcut eğitimlerinin bir takım eksiklikleri olsa bile (sosyal olanaklar, psikolojik, akademik rehberlik gibi) mesleki yeterlilik açısından, iyi elemanlar yetiştirdiklerini araştırma sonuçları göstermektedir.

Ne yazık ki, SHMYO'lar, Radyoloji, Tıbbi Laboratuvar, Tıbbi Sekreterlik, Acil Bakım ve İlk Yardım Teknikerliği ve Anestezi teknikerliği gibi birkaç alanda yaygın olarak eleman yetiştirmektedir. Bu alanlarda bile sektörün ihtiyacına cevap vermekte yetersiz kalmaktadır. Her ne kadar SHMYO'larda 23 değişik mesleki program olsa da, bu programların yetiştirdiği eleman sayısı sınırlı sayıdadır. Ülkemizde sağlık meslek eğitiminin sorunlarının çözülebilmesi, mesleki eğitim kurumlarının büyümesi ve kendi ile ilgili her alanda kalifiye eleman yetiştirmesi, sektör açısından vazgeçilmez hale gelmesiyle mümkündür. Sağlık sektöründe eczacılık teknikerliği, medikal işletmeciliği ve aile hekimi elemanlığı gibi alanlar da programlar açılmalıdır. Sonuç olarak sağlık sektöründeki mevcut açılmış eğitim programları ve yeni açılacak programlarla birlikte sağlık meslek eğitim kurumlarının güçlendirilmesi, sektörün eğitilmiş işgücü ihtiyacının karşılanmasına ve çağdaş sağlık hizmeti sunumuna katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Ay, S.; Umur, N ve ark.(2007), “Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Mezunlarının Eğitimlerinin Değerlendirmeleri” II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu, Özet kitabı,2-4 Eylül, İzmir, s: 23.

Bostan, S.(2006), “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okullarında Sorunlar ve Fırsatlar” I. Ulusal Sağlık Hizmetleri Sempozyumu, Bildiri Özet Kitabı,11-12 Mayıs, Ankara, s:4-8.

Bostan S. (2007), “Sağlık Hizmetleri Mesleki Eğitiminde Sınavsız Geçiş Sorun mu?” Tıp Eğitim Dünyası; 24: 23-27.

Gider, Ö.; Taştan, R. v.d. (2007), “Kocaeli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Mezunlarının Aldıkları Eğitim ve Öğrenimin Çıktılarının Değerlendirilmesi” II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu, Özet Kitabı,2-4 Eylül, İzmir, s: 58.

Gökçe, H.; Yıldız, S.(2007), “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okullarında Verilen Eğitimin Sektörel Şart ve Beklentilere Uyumluluk Oranları ve Bu Oranları Ölçmeye Yönelik Tokat İlinde Yapılan Bir Uygulama” II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek

Yüksek Okulları Sempozyumu, Özet Kitabı, 2-4 Eylül, İzmir, s: 31.

Kızıl, M.; Yurt, A. ve ark.(2007), “İzmir İl Merkezinde Sağlık Sektöründeki Yöneticilerin Sağlık Teknikerlerinden Beklentileri” II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu, Özet Kitabı, 2-4 Eylül, İzmir, s: 68.

ÖSYM (2006), Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, Ankara

Özer, S.; Şimşek, Z.; Gür, S.(2007), “Şanlıurfa İl Merkezinde Görev Yapan Sağlık Teknikerlerinin Eğitim ve Öğretim Çıktılarının Değerlendirilmesi” II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu, Özet Kitabı, 2-4 Eylül, İzmir, s: 21.

Yurt , A.; Yaylalı, Ş. ve ark.(2007), “İzmir Metropolindeki Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Mezunlarının Eğitimleri Hakkındaki Görüşleri” II. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu, Özet kitabı,2-4 Eylül, İzmir, s: 66.

www.tisk.org.tr/yayinlar, 2006.